

INHOUDSOPGAVE

EXAMENS KANDIDATEN MIDDENKADER	1
1. OPDRACHT	1
2. PROBLEEMSTELLING	1
3. ONDERZOEKSVERRICHTINGEN	1
4. ANALYSE	1
5. CONCLUSIE(S)	5
NOTEN	6

EXAMENS KANDIDATEN MIDDENKADER¹

1. OPDRACHT

De Directie van de rekrutering en de selectie van de federale politie (DSR) signaleerde ons mogelijke problemen op het vlak van de kennis van basisbegrippen van gemeenschapsgerichte politiezorg bij de kandidaten voor bevordering tot het middenkader. Op 14 mei 2007 formuleerden we daarom het voorstel om via een steekproef van 30 willekeurig gekozen personen het examen middenkader georganiseerd door DSR te analyseren op het aspect *community policing*.

Deze punctuele analyse past in het ruimere onderzoek *community policing* en de rekrutering, selectie en opleiding van politie².

2. PROBLEEMSTELLING

Indien de doelstelling om de nieuwe politiewerking op gemeenschapsgerichte leest te schoeien enig effect heeft, zouden we dit onrechtstreeks moeten kunnen vaststellen via de kennis van het begrip en de ervaring met de praktische toepassing ervan bij het schriftelijke examen.

3. ONDERZOEKSVERRICHTINGEN

We trokken een a-selecte steekproef van 30 personen uit een totale populatie (N) van 419 kandidaten. Van deze 30 vroegen we de examenbladen op. Een kandidaat bleek reeds aangesteld en nam bijgevolg niet meer deel. Van twee kandidaten ontbraken de examenkopijen op DSR. We beschikten dus over 27 examenresultaten.

Aangezien we niet over vroegere examens met dezelfde vraagstelling beschikken (van voor de hervorming bijvoorbeeld), vallen de resultaten en de evolutie ervan niet te vergelijken in de tijd. In die zin kan de impact van de hervorming of andere mogelijke factoren niet worden aangetoond.

We hadden beschikking over de antwoorden op de volgende vraag (II): “*geef een concrete situatie waarin je de principes van ‘community policing’ hebt toegepast*”.

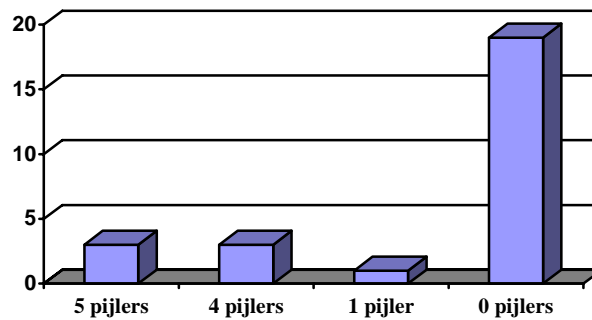
De antwoorden werden door DSR niet apart verbeterd en gequoteerd omdat ze werden beschouwd als een schriftelijke voorbereiding op het mondelinge gedeelte, waar deze vraag (zonder voorafgaande feedback) opnieuw werd gesteld. Daarna volgde de eindbeoordeling. Gezien deze eindbeoordeling gebaseerd is op het totaal, kan ze niet worden vergeleken met onze eigen analyse.

4. ANALYSE

We hebben bij de analyse van de resultaten van de test gelet op de case die men aanbracht, het vermelden van de 5 pijlers van *community policing* en wat men onder deze pijlers verstonde.

Twee kandidaten konden geen concrete situatie bedenken betreffende *community policing*. Een hiervan maakte deel uit van een speciaal interventieteam. Deze kandidaat schreef wel 4 van de 5 pijlers op. De andere kandidaat was lid van een lokale interventiebrigade in een zone die er nochtans prat opgaat vele projecten op te zetten o.m. in het raam van *community policing* én *intelligence led policing* (ILP). Hierbij denken we in het bijzonder aan het project “Windows 44”³ dat de interne informatiedoorstroming en -uitwisseling wenst te bevorderen⁴.

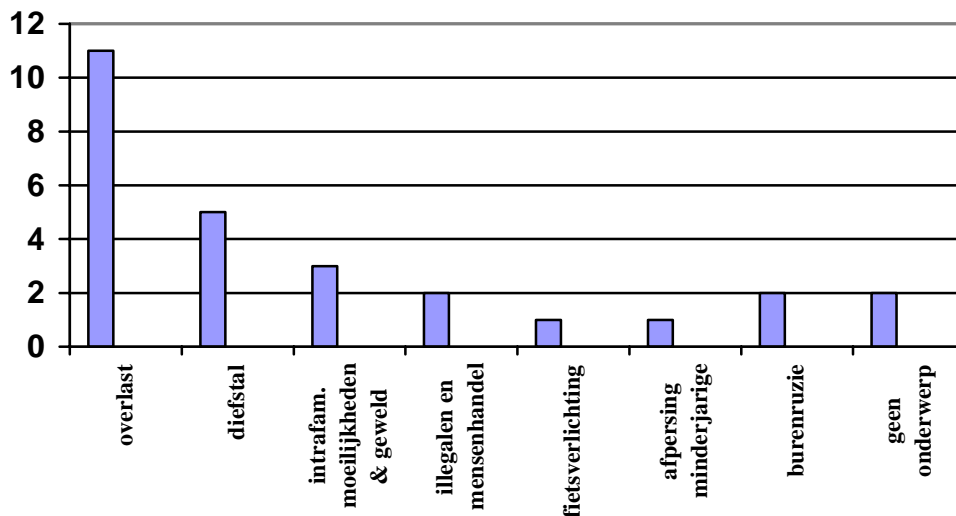
Van de 27 kandidaten vermelden er 3 alle pijlers, 3 schreven 4 van de 5 neer en 1 hield het bij 1 pijler. Op 19 kopijen stond er geen enkele pijler neergeschreven.

Grafiek 1: Vermelding pijler

De cases zijn reactief geïnspireerd, d.w.z. ze vertrekken vanuit een vaststelling naar aanleiding van een oproep, klachten, e.a.

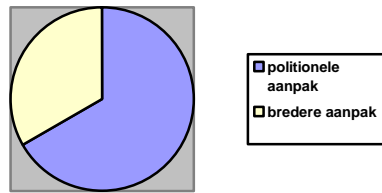
Vier cases maken volgens de kandidaten deel uit van een project dat naar aanleiding van zulke aangiften of klachten werd ontwikkeld.

De meerderheid van de voorbeelden gaat over overlast en dan, in dalende volgorde, over diefstal, echtelijke moeilijkheden, burenruzie, slachtoffers mensenhandel, afpersing en fietsverlichting.

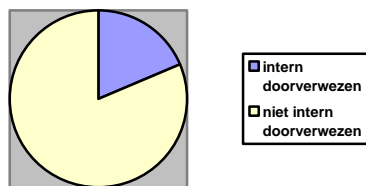
Grafiek 2: Cases

In 9 cases of 1/3 van de gevallen gaat het project breder dan de politionele aanpak van het incident en werden daarvoor op een of andere wijze partners gecontacteerd. Naast het gericht patrouilleren werden er in die gevallen bijvoorbeeld inspanningen geleverd door de gemeente of een andere partner. We denken aan het herinrichten van een omgeving, een politie-reglement opmaken, borden plaatsen, e.a.

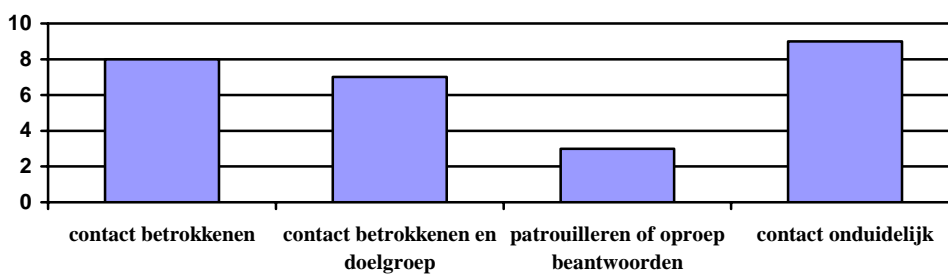
In de andere gevallen werd geen partner betrokken of werd deze enkel gecontacteerd om door te verwijzen (bv. vrederechter).

Grafiek 3: Partner - aanpak

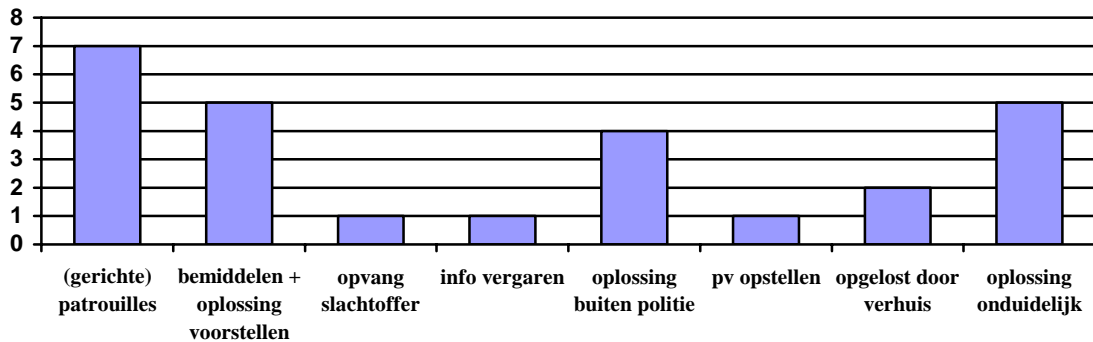
Bij intern partnerschap werd vijfmaal doorverwezen waarvan eenmaal naar het wijkteam en viermaal naar de wijkagent.

Grafiek 4: Interne partner

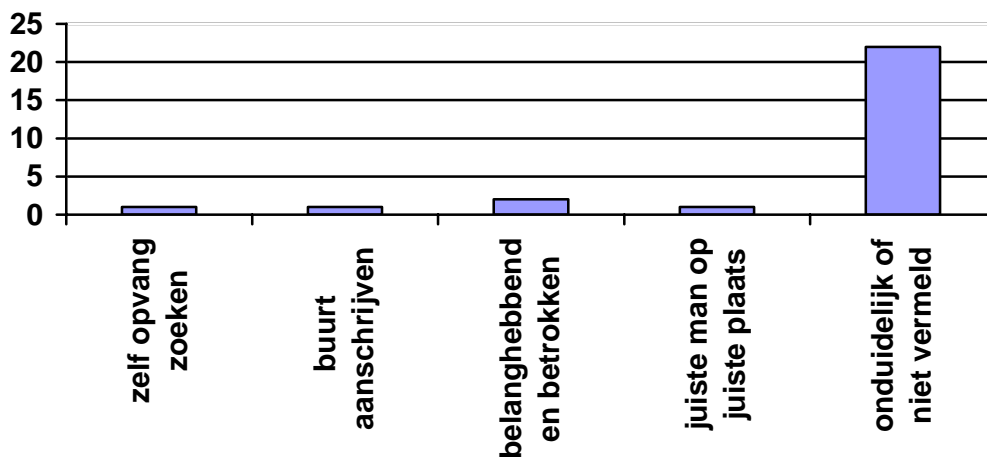
Bevolkingsgericht werken, externe oriëntatie of *community oriented policing* (COP) werd hoofdzakelijk begrepen als contact hebben met burgers. In 8 gevallen beperkte dit zich tot de onmiddellijke betrokkenen (ruziënde partners of burens). In 7 gevallen werd dit verruimd tot contact hebben met de doelgroep (bv. skatende jongeren of ganse doelgroep slachtoffers van fietsdiefstal) of het (laten) bijeenroepen van of aanwezig zijn op een buurtvergadering. Driemaal werd bevolkingsgericht werken begrepen als patrouilleren of de oproep beantwoorden. In de andere gevallen kon geen duidelijke invulling worden gevonden.

Grafiek 5: COP

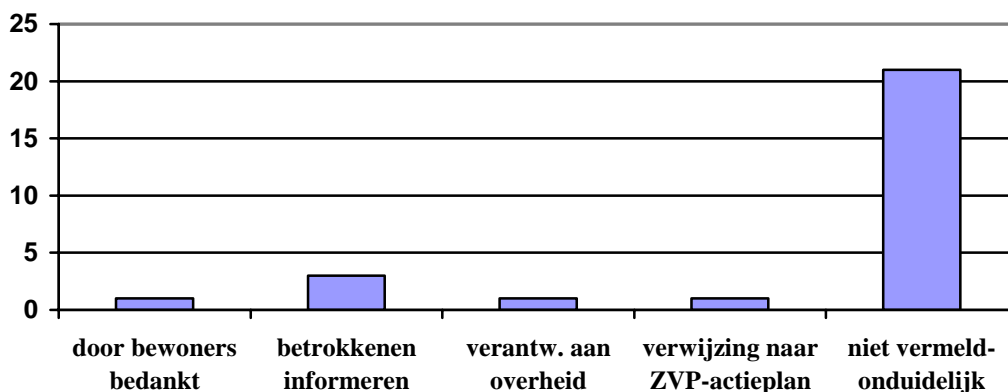
Problem oriented policing (POP) of probleemgericht werken werd vooral begrepen als (proactieve of gerichte) patrouilles (met eenmaal als resultaat het oppakken van een drugsdealer), en daarnaast als uitleg geven over mogelijke stappen die burgers kunnen ondernemen (burgerlijk recht). Verder werd het begrepen als het probleem doen wegnemen (blaffende honden doen verwijderen of zoon doen verhuizen) of als een bijdrage vanuit de gemeente (externe partner) en als het bekomen van extra informatie en het oprollen van een bende (mensensmokkelaars). In 5 gevallen was de probleemgerichte aanpak niet te achterhalen.

Grafiek 6: POP

Empowerment werd begrepen als het zelf contacteren van een dienst of buurtvereniging of als het hebben van de juiste (politie)man op de juiste plaats en eenmaal als het horen van de betrokken partijen in een geval van intrafamiliaal geweld. Maar in de meerderheid van de gevallen was er geen duidelijke vorm van visie op 'bekwame betrokkenheid' vast te stellen.

Grafiek 7: Empowerment

Verantwoording of *accountability* ten slotte verwijst naar het later contacteren of op de hoogte houden van betrokkenen (bv. cafébaas) of gewoonweg ook dat 'dezen tevreden zouden zijn'. Een grote meerderheid van de respondenten gaf niets vrij over *accountability*.

Grafiek 8: Accountability

5. CONCLUSIE(S)

De kandidaten verbinden de principes van de gemeenschapsgerichte politiezorg niet zozeer met de zogenaamde 5 pijlers zoals ze door de Belgische politievertegenwoordigers worden gepropageerd en verspreid.

De principes van *community policing* worden veeleer toegepast op samenlevingsproblemen zoals overlast. Bij 'hardere fenomenen' (zoals mensenhandel of mensensmokkel) belichaamt *community policing* dan weer de menselijke aanpak, bv. de aandacht voor het slachtoffer, zelfs als die illegaal in het land verblijft.

De cases beperken zich hoofdzakelijk tot de aanpak van het incident of de onmiddellijke aanleiding. Vandaar ook de beperkte insteek wat partnerschap betreft.

Waaruit de externe gerichtheid daarbij bestaat, is niet steeds duidelijk. Het feit van contact te hebben met de betrokkenen of doelgroep volstaat vaak. Bij het probleemgerichte aspect plooit men al snel terug op patrouilleren, zij het dan 'gericht'. Bemiddelen hoort echter ook tot de mogelijkheden om incidenten op te lossen. De aspecten *empowerment* en verantwoording zijn duidelijk minder gekend.

De cases geven met uitzondering van de overlastprojecten weinig blijk van beleidsmatige inbedding of sturing. Ook de organisatorische betrokkenheid van het ganse korps lijkt eerder beperkt, getuige de beperkte interne samenwerkingsverbanden of verdere opvolging. Qua taakuitvoering is van taakintegratie weinig sprake. In die zin vormen de voorbeelden eerder een verdienstelijke poging om op het niveau van de individuele medewerker een iets ruimere invalshoek te hanteren.

We komen tot dezelfde vaststellingen wanneer we de gegevens kort terugkoppelen naar mogelijke evaluatiemethodes van *community policing*. Volgens Bayley⁵ dient bij zulke evaluatie gelet op *grosso modo* vier steeds terugkerende aspecten die in alle modellen en variaties van *community policing* kunnen worden teruggevonden. Deze 4 aspecten zijn 'consultation, adaptation, mobilisation' en 'problemsolving'. Bij consultatie ontwikkelt de politie mechanismen om met de burgers en de samenleving te praten over de veiligheidsproblemen, hierin prioriteiten te bepalen en samen oplossingsstrategieën te bespreken. In maximum een vierde van de gevallen gebeurde dit in zekere mate. Adaptatie betekent flexibiliteit in benadering en uitvoering, o.m. door decentralisatie van bevoegdheden. In de meeste cases was het niet duidelijk in welke mate initiatieven door de basis konden worden genomen die ruimer gingen dan de afhandeling van het incident. Tevens verwijzen we naar het gebrek aan kennis van het begrip *empowerment*. Mobilisatie van de samenleving door deze te betrekken in het zoeken naar oplossingen gebeurde erg beperkt gezien de beperkte partnerschappen die werden opgezet. In 1/3 van de gevallen streefde men een aanpak na die ruimer was dan een puur politionele. De proactieve aanpak van de *problemsolving* werd erg verschillend geïnterpreteerd gaande van gericht patrouilleren, via proces-verbaal opmaken tot het probleem doen ophouden door verhuis van betrokkenen. Enkel in de oplossingen gezocht buiten de politie (vijf gevallen) kan men hierbij met enige goede wil gewag maken van een proactief aspect. Kortom, *community policing* wordt in de voorbeelden eerder als een (individuele?) tactiek opgevat. Verder is er ook aandacht voor de gewenste attitude bij de omgang met het publiek. Weinig bewijs werd echter gevonden voor het feit dat de aangehaalde voorbeelden zouden passen in een ruimer, structureel korpsbeleid. Ontbreekt dit korpsbeleid of is men er niet van op de hoogte?

Vanzelfsprekend vallen uit deze beperkte steekproef geen algemene conclusies te trekken. Ze vormen een 'pixel' in het globale 'assessment' van de toestand betreffende de omslag naar gemeenschapsgerichte politiezorg. In het kader van de observatoriumfunctie kan worden besloten dat met dit examen weinig tot enig anekdotisch bewijs wordt geleverd dat de kandidaten gevormd zijn in de materie⁶. In dezelfde zin kan worden besloten dat er anekdotisch bewijs wordt geleverd betreffende de visie op gewenste klantenresultaten van het politieoptreden. Met veel goede wil kan men besluiten dat qua samenlevingsresultaten iets minder dan de helft van de kandidaten een resultaat beoogde in termen van 'probleem doen ophouden' (cf. verhuis), een 'oplossing buiten politie zoeken' of 'bemiddelen en oplossing voorstellen'. In dezelfde zin kan worden besloten dat de beoogde sleutelprestaties (gericht patrouilleren bv.) een te zwakke link hebben met de andere resultaatsvelden.

NOTEN

- 1 Dossier nr. 94022/2004.
- 2 Cf. verslag nr. 47222/2007.
- 3 In het perspectief van art. 44 WPA.
- 4 DEFOOR, R. “Intelligence Led Policing, De aanpak in de politiezone VLAS”, in, VAN DEN BROECK et al, *Intelligence led Policing*, Brussel, Politeia, 2005, p. 73-94.
- 5 BAYLEY, D. (Ed), *What Works in Policing*, New York, Oxford University Press, 1998, 248 p.
- 6 Cf. EFQM – medewerkersresultaten.